

KONKLUŻJONIJIET TAL-AVUKAT ĠENERALI

JÄÄSKINEN

ippreżentati fil-15 ta' April 2010 1(1)

Kawża C-581/08

EMI Group Ltd

vs

The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs

(talba għal deċiżjoni preliminari mressqa mil-London VAT and Duties Tribunal)

“Sitt Direttiva tal-VAT – Artikolu 5(6) – Rigali ta' valur iġir – Kampjuni – Definizzjoni – Reżistrazzjonijiet mużikali – Distribuzzjoni bla kumpens għal skopijiet promozzjonali”

I – Introduzzjoni

1. *Essai sur le don*, ippubblikat għall-ewwel darba fl-1925 minn Marcel Mauss, antropologu Frankeż famuż, iipprova juri li f'soġġetajiet arkajiżi l-iskambji u l-kuntratti jsiru fil-forma ta' rigali. Fit-teorija, dawn isiru volontarjament; fir-realtà dawn jingħataw u jiġu rreżiprokati b'mod obbligatorju (2).
2. Billi n-natura umana ma nbidltx, ma hijiex xi sorpriża li l-leġislatura tal-Unjoni Ewropea, li tiddefinixxi t-taxxa fuq il-valur miżjud ('VAT') b'ala taxxa ġenerali fuq il-konsum u fuq it-tranżazzjonijiet kollha li jammontaw għal provvisti ta' oġġetti jew servizzi bi kumpens (3), ma tadditx tranżazzjonijiet gratwiti skont kif jidhru (4). Kif se naraw, f'afna każijiet, it-tranżazzjonijiet gratwiti huma suġġetti għall-VAT billi jiġu applikati dispożizzjonijiet dwar provvisti għalpersuna li tipprovdihom hija stess (5). Fir-rigward ta' rigali mogħtija fil-kuntest ta' rappreżentazzjoni jew intratteniment, l-istess effett jintlaqqa billi jiġu esklużi akkwisti ta' dawn l-oġġetti mir-regoli dwar it-tnaqqis (6).
3. Madankollu, applikazzjonijiet li jikkonsistu fl-għoti ta' kampjuni jew ta' rigali ta' valur iġir huma eżentati mill-VAT (7). Meta wieġed iomm f'moħħu t'trattament fiskali vantaġġju ta' dawn it-trasferimenti, persuni taxxabbli għandhom interess ekonomiku kbir illi jkunu jafu l-iskop eħħatt ta' dawn il-kunġetti. Is-sempliġità apparenti tagħhom tista' tkun waħda illuorja meta tiġi applikata fil-kuntest kumpless tad-distribuzzjoni ta' oġġetti li jirrappreħentaw xogħlijiet protetti bid-drittijiet tal-awtur b'ala fil-każ preħenti.
4. Din it-talba għal deċiżjoni preliminari mil-London VAT and Duties Tribunal tikkonħerna l-interpretazzjoni tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT li teskludi mill-VAT l-għoti ta' kampjuni u l-għoti ta' rigali ta' valur iġir (8). Filwaqt li l-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) ġiet ikkunsidrata f'diversi kawżi quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja (9), din hija l-ewwel darba li l-Qorti tal-

għustizzja qed tissejja? tinterpreta t-tieni sentenza ta' din id-dispożizzjoni.

II – Il-kuntest legali

Il-liġi tal-Unjoni Ewropea (10)

5. L-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT jistipula:

“L-applikazzjoni minn persuna taxxabbli ta' oġġetti li jiffurmaw parti mill-assi tan-negozju tagħha għall-użu privat tagħha jew tal-persunal tagħha jew biex issir it-tneħħija tagħhom mingħajr tlas, jew b'mod iktar ġenerali l-applikazzjoni tagħhom għal skopijiet barra n-negozju tagħha, fejn it-taxxa fuq il-valur miżjud fuq l-oġġetti in kwistjoni jew il-partijiet komponenti tagħhom kienet deduttibbli setgħet titnaqqas kollha jew partijiet minnha, għandhom jitqiesu b'ala provvisti bi tlas. Iġda, applikazzjonijiet biex jingħataw kampjuni jew rigali ta' valur għal għall-iskopijiet tan-negozju tal-persuna taxxabbli m'għandhomx ikunu hekk meqjusa.”

Il-liġi nazzjonali

6. Id-dispożizzjonijiet nazzjonali applikabbli jinsabu fl-Artikolu 5(1) tal-Value Added Tax Act tal-1994 u l-paragrafi 5(1), (2), (2ZA) u (3) tal-Iskeda 4 għal dak l-att u l-ew emendati f'numru ta' okkażjonijiet fil-kors tal-perijodu materjali (minn April 1987 sal-lum).

7. Skont il-verżjoni attwali tagħhom, fil-qosor, it-trasferiment jew it-tneħħija, bi tlas jew mod ieor, ta' oġġetti li jiffurmaw parti mill-assi tan-negozju ta' persuna taxxabbli jiġi ttrattat b'ala provvista. Issir eżerzjoni fir-rigward ta' rigali fin-negozju u l-provvista ta' kampjuni. Fir-rigward ta' rigali fin-negozju, il-valur għal kull persuna u għal kull sena ma jistax jeżedi GBP 50 b'ala spejje għad donatur. Fir-rigward ta' kampjuni, huwa biss l-ewwel kampjun li jiġi eżentat fejn jingħataw numru ta' kampjuni identiġi lill-istess persuna. Qabel Lulju 1993, dik l-eżerzjoni kienet tapplika biss għal kampjuni industrijali ppreżentati f'forma li normalment ma tinbiegħx lill-pubbliku.

III – Il-kawża prinġipali u d-domandi preliminari

8. EMI Group Limited (“EMI”), kumpannija involuta fil-pubblikazzjoni tal-mużika u l-bejgħ ta' reżistrazzjonijiet mużikali, tiddistribwixxi kopji b'xejn ta' reżistrazzjonijiet mużikali fuq diski tal-vinyl, cassette tape u compact discs (“CDs”) lil diversi persuni sabiex tippromwovi mużika li tkun għadha kif taret. Skont EMI din id-distribuzzjoni hija meħtieġa għan-negozju ta' EMI, u tagħmilha possibbli għal EMI li tivvaluta l-kwalità kummerġjali ta' reżistrazzjoni kif ukoll il-vijabbiltà tagħha fis-suq.

9. B'ala parti minn din l-istrateġija promozzjonali jiġu ddistribwiti CDs lil individwi li huma f'pożizzjoni li jinfluwenzaw l-impejba tal-konsumatur (b'ala individwi li jaqdmu fl-istampa, stazzjonijiet tar-radju, programmi televiżivi, aġenziji tar-reklamar, wienet tal-bejgħ bl-imnut u inemas), u lil promoturi tal-mużika li jissejju “pluggers” li jiddistribwixxu CDs lil kuntatti tagħhom. EMI tqabbad kemm pluggers interni u pluggers esterni li għandhom kompetenza partikulari jew li urew sużess partikolari fil-promozzjoni ta' reżistrazzjonijiet.

10. Għal dawk l-iskopijiet, EMI tissupplixxi reżistrazzjonijiet mużikali f'forom differenti: compact disc reżistrabli “watermarked” (“CDRs”) (11) li jkollhom fuqhom l-isem tad-destinatarju u li jippermettu li kwalunwe kopji li jsiru jiġu trażżati għal għand id-destinatarju; CDRs mhux watermarked li jiġu pprovduti f'envelops abajd tal-kartun; CDs “kampjuni” pprovduti f'envelops tal-kartun li jkollu fuqu l-istess iddisinjar topografiku b'ala tal-album lest; jew CDs mill-“istokk lest” fil-forma definittiva tagħhom lesti għall-bejgħ lill-pubbliku. Dawn tal-aqar ikollhom fuqhom tikketta li tgħid “Kopja Promozzjonali Mhux għall-Bejgħ”; l-oġrajn ikollhom indikat fuqhom li l-proprietà u t-

titolu jibqg?u vestiti f'Virgin Records Limited, tikketta tad-diski sussidjarja ta' EMI. G?andu ji?i osservat li l-“istokk lest” jing?ata lill-artisti, lill-mani?ment u lill-pubblikaturi tag?hom, lil a?enti u lil kuntatti o?ra fil-medja li EMI t?oss il-b?onn li dawn g?andhom ikollhom il-prodott lest.

11. Skont id-de?i?joni tar-rinviju, madwar 90 % tas-CDs promozzjonali jintbag?tu lil individwi partikolari. Mill-pro?ess jidher li jistg?u jintbag?tu re?istrazzjonijiet individwalment ukoll lil iktar minn persuna wa?da li ta?dem fl?istess organizzazzjoni. G?all-?ru? ta' single, ji?u ddistribwiti madwar 2 500 kopja b'xejn, u madwar 3 000 u 3 750 g?all-albums. Kull plugger jista' jir?ievi sa 600 re?istrazzjoni b'xejn g?ad-distribuzzjoni lil ?addie?or. Biex wie?ed iqieg?ed dawn i?-?ifri f'perspettiva g?andu jing?ad ukoll li skont EMI, CD album li jkun fil-qu??ata fil-bejg? jista' jbig? miljuni ta' kopji.

12. Minn April 1987 sa kmieni fl-2003, EMI ikkalkolat il-VAT fuq ir?re?istrazzjonijiet ipprovduti minnha fi?-?irkustanzi spjegati iktar 'il fuq. Peress li ?adet il-po?izzjoni li l-le?i?lazzjoni nazzjonali ma hijiex kompatibbli mal?Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva u li, konsegwentement, l-ebda VAT ma kienet dovuta, EMI talbet lill-Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs sabiex i?allasha lura l-ammonti m?allsa minn EMI g?all-VAT fuq dawk ir?re?istrazzjonijiet. Peress li l-Commissioners adottaw de?i?joni li tirrifjuta r?rifu?joni, EMI ressqet kaw?a quddiem il-qorti tar-rinviju.

13. Minn Lulju 2003, EMI waqfet tiddikjara l-VAT fuq il-provvista ta' CDs b'xejn. Il-Commissioners bag?tulha stima li tkopri l-perijodu minn Lulju 2003 sa Di?embru 2004, li kontra tag?ha EMI ressqet pro?edimenti quddiem il-qorti tar-rinviju.

14. F'dawk i?-?irkustanzi l-qorti tar-rinviju qed titlob lill-Qorti tal-?ustizzja tag?ti de?i?joni preliminari dwar id-domandi li ?ejjin:

“(a) Kif g?andha ti?i interpretata l-a??ar sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva fil-kuntest ta?-?irkustanzi ta' din il-kaw?a?

(b) B'mod partikolari, x'inhuma l-karatteristi?i essenzjali ta' ?kampjun' skont is-sens tal-a??ar sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva?

(?) Jista' Stat Membru jillimita l-interpretazzjoni ta' ?kampjun' fl-a??ar sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva g?al:

(i) kampjun industrijali f'forma li mhijiex normalment disponibbli g?all-bejg? lill-pubbliku mog?ti lil klijent tan-negozju attwali jew potenzjali tal-impri?a (sal-1993),

(ii) kampjun wie?ed biss, jew biss l-ewwel kampjun minn dawk mog?tija mill-istess persuna lill-istess destinatarju fejn dawk il?kampjuni huma identi?i jew fejn ma je?istux differenzi materjali bejniethom (mill-1993)?

(d) Jista' Stat Membru jillimita l-interpretazzjoni ta' ?rigali ta' valur ?g?ir' fl?a??ar sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva b'tali mod li jeskludi:

(i) rigal ta' o??etti li jifforma parti minn serje jew sensiela ta' rigali mog?tija lill-istess persuna minn ?mien g?al ?mien (sa Ottubru 2003),

(ii) kwalunkwe rigal ta' impri?a mog?ti lill-istess persuna fi kwalunkwe perijodu ta' [tnax-il] xahar fejn il-prezz totali jaqbe? il-GBP 50 (minn Ottubru 2003 'l quddiem)?

(e) Jekk ir-risposta g?ad-domanda ?(ii) jew g?al kwalunkwe parti mid-domanda 4 tkun fl-affermattiv, fejn persuna taxxabbli tag?ti rigal simili jew identiku ta' mu?ika rrekordjata lil ?ew? jew

aktar individwi differenti min?abba l-kwalitajiet personali tag?hom li jinfluwenzaw il-livell ta' pubbli?ità li l-artist inkwistjoni jir?ievi, jista' l-Istat Membru jittratta dawn l-o??etti b?ala mog?tija lill-istess persuna sempli?ement g?aliex dawn l-individwi huma impjegati mill-istess persuna?

(f) Ir-risposti g?ad-domandi (a) sa (e) hawn fuq ikunu affettwati jekk id-destinatarju jkun hu stess, jew ikun impjegat minn, persuna kompletament taxxabli, li jkun jista' (jew li kien seta') jnaqqas kull taxxa input li tit?allas fuq il-provvista ta' o??etti li jikkonsistu f'kampjun?"

IV – Osservazzjonijiet preliminari

15. Il-qorti tar-rinviju tag?mel serje ta' domandi li jistg?u jin?abru fi tliet domandi usa': (i) x'inhi t-tifsira ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" (domandi (b) u (?)); (ii) x'inhi t-tifsira ta' "applikazzjonijiet g?all-g?oti ta' rigali ta' valur ?g?ir" (domanda (d)); (iii) l-istat tad-destinatarji tar-rigali jew kampjuni jaffettwa l-interpretazzjoni tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT (domandi (e) u (f)). Id-domanda (a) hija domanda ?enerali u r-risposta tag?ha se tigi inklu?a f'din it-taqsimha kif ukoll fl-anali?i tad-domandi (b), (?) u (d).

16. Minkejja n-natura dettaljata tad-domandi li saru mill-qorti tar-rinviju, il?bi??a xog?ol li g?andha l-Qorti tal-?ustizzja fit-talba pre?enti g?al de?i?joni preliminari hija li tinterpreta t-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6), u mhux li tapplikaha g?all-fatti pjuttost insoliti tal-ka? ta' EMI.

A – *In-natura spe?ifika tal-ka?*

17. Is-CDs huma forma materjali li bih il-prodott reali ta' kumpannija tad-diski ? ir-re?istrazzjoni ? jista' jitqieg?ed fis-suq. F'xi ka?ijiet hemm diversi forom alternattivi "hard copy" li ji?u u?ati biex l-istess re?istrazzjonijiet jitqieg?du fis-suq b?al MiniDiscs, cassettes jew diski tal-vinyl. Barra minn hekk, ir-re?istrazzjonijiet jistg?u ji?u ddistribwiti elettronikament permezz tal-internet. Bl-e??ezzjoni ta' dawn il-forom moderni ta' distribuzzjoni b?al streaming online, il-pussess ta' re?istrazzjoni f'u?ud mill-forom imsemmija hawn fuq jag?mel possibbli l-konsum tag?ha g?al prattikament numru illimitat ta' drabi.

18. G?andu ji?i osservat ukoll, li minbarra li?enzji potenzjali jew trasferimenti ta' drittijiet tal-awtur g?al mu?ika jew lirika li din setg?et akkwistat ming?and il?possessuri ori?inali tad-drittijiet, kumpannija tad-diski tgawdi protezzjoni ta' drittijiet ta' proprjetà immaterjali g?ad-diski konsegwenza ta' "drittijiet relatati o?ra" konnessi mad-drittijiet tal-awtur tag?ha b?ala produttori?i fonografika. Dan ifisser li d-d?ul miksub minn re?istrazzjoni ma ji?ix esklu?ivament mill-bejg? ta' diski CD imma anki minn sorsi o?ra b?al royalties im?allsa, minn korporazzjonijiet tax-xandir permezz ta' so?jetajiet ta' ?bir rilevanti.

19. Karatteristi?i spe?jali b?al dawn tan-ne?ozju ta' kumpannija tad-diski jistg?u jispjegaw id-dettalji tal-istrate?ija promozzjonali ta' EMI – minn na?a, il?politika apparentement liberali dwar id-distribuzzjoni ta' kopji b'xejn ta' CDs, u min-na?a l-o?ra l-prattika li dawn jing?ataw b'e??ezzjonijiet ?g?ar, lil destinatarji individwati.

20. Madankollu, wie?ed g?andu j?omm f'mo??u li l-interpretazzjoni mog?tija mill-Qorti tal-?ustizzja tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT f'dan ir-rinviju preliminari se tkun applikabbli f'kull parti tal-UE g?al tipi differenti ta' persuni taxxabli. Irridu n?ommu f'mo??na dan il-kuntest usa', filwaqt li fl-istess ?in inkunu konxji tad-dettalji tal-ka? ta' EMI u ta' negozji o?ra li jittrattaw ma' drittijiet ta' proprjetà immaterjali.

21. Barra dan, il-ka? pre?enti jirreferi biss g?all-provvista bla ?las ta' o??etti peress li, fi?-?mien meta nbdew il-pro?edimenti, ir-re?istrazzjonijiet mu?ikali kienu fil-parti l-kbira pprovduti fil-forma ta' CD. Illum, ?afna drabi, siltiet mu?ikali ji?u ddistribwiti permezz tal-internet, u g?alhekk fil-futur jista'

jkun hemm kwistjonijiet dwar jekk din id-distribuzzjoni tkunx tammonta g'all-provvista ta' servizzi u x'jistg'u jkunu l-konsegwenzi probabbli (12). Madankollu, l-anali?i dwar dan ma tid?olx fl-ambitu ta' dan il-ka?.

22. Fl-analizi ta' dan il-ka?, importanti li wie?ed i?omm f'mo??u wkoll li l'interpretazzjoni mog?tija g?as-Sitt Direttiva tal-VAT g?andha tkun wa?da Prattika, billi ting?ata kunsiderazzjoni tan-natura tal-VAT b?ala taxxa indiretta mi?bura primarjament mill-persuni taxxabbli fil-kors tat-tmexxija ta' kuljum ta' negozju. Idealment, it-trattament tal-VAT ta' tran?azzjoni li tiffurma parti mill?attivitajiet kummer?jalment le?ittimi normali ta' persuna taxxabbli g?andu jkun apparenti g?alih mad-daqqa ta' g?ajn ming?ajr il-?tie?a ta' inda?ini dettaljata jew responsabbiltà amministrattiva addizzjonali b?al ?amma ta' dokumenti li tmur lil hinn mill-obbligi normali ta' fatturar u kkuntjar applikabbli g?alih (13).

B – Ir-relazzjoni bejn kampjuni u rigali

23. Kampjun mhux me?tie? li jkun rigal fis-sens tad-dritt privat, anki jekk f'?afna mill-ka?ijiet ikun hekk peress li l-persuna taxxabbli li tag?ti l-kampjun normalment ikollha l-?sieb li tittrasferixxi l-proprjetà s?i?a tal-kampjun b'mod gratuwitu lid-destinatarju (14). Madankollu, f'xi ka?ijiet – b?al fil-ka? pre?enti – persuna taxxabbli tista' ??omm il-proprjetà u t-titolu ta' o??etti mog?tija b?ala kampjuni u b'hekk ti?gura, legalment, li l-kundizzjonijiet u l-limitazzjonijiet li jikkon?ernaw l-u?u u trasferimenti ulterjuri jorbtu lid-destinatarju. Min-na?a l-o?ra, l-g?oti ta' rigali, jimplika li d-destinatarji jakkwistaw il-proprjetà s?i?a tal-o??etti u, f'?afna sistemi legali, il-kapa?ità tad-donatur li jimponi kundizzjonijiet li jllimitaw il-poteri tad-destinatarji li jiddisponu liberament mill-o??ett ri?evut b?ala rigal tista' tkun limitata jew ine?istenti.

24. Madankollu, mhux tal-opinjoni li d-differenza potenzjali fid-dritt privat bejn kampjuni u rigali li tista' ise?? f'ka?ijiet individwali hija rilevanti g?al skopijiet ta' VAT peress li 'l-provvista ta' o??etti' ma tirreferix g?at?trasferiment tal-proprjetà fis-sens tad-dritt privat, imma tkopri kwalunkwe trasferiment ta' proprjetà tan?ibbli li tag?ti d-dritt lid-destinatarju li jiddisponi minnha daqs li kieku kien il-proprjetarju tal-proprjetà. (15)

25. Barra dan, i?-?ew? kun?etti jikkoin?idu fis-sens li normalment jing?ataw kampjuni b?ala rigali, ?ioè ming?ajr il-kundizzjoni li l-proprjetà tibqa' g?and il?persuna taxxabbli li tiddisponi mir-rigal. Min-na?a l-o?ra, f'?afna mill-ka?ijiet imsemmija fit-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT ma jistg?ux ji?u kkonsidrati b?ala kampjuni g?al dak l-iskop. G?alhekk xi kultant jista' jkollna kampjuni li mhumix rigali, rigali li mhumix kampjuni (f'?afna mill-ka?ijiet), jew kampjuni li huma rigali wkoll (f'?afna ka?ijiet).

26. G?aldaqstant, anki jekk il-fatt li l-kampjuni ma humiex rigali, tejoretikament jinvalida s-sottomissjoni li konformi mag?ha l-kampjuni kollha ta' valur ?g?ir huma awtomatikament rigali ta' valur ?g?ir, jiena ma hinix tal-opinjoni li g?andu xi rilevanza fl-applikazzjoni tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT. Dik id-dispo?izzjoni taqbad ta?tha l-kampjuni kollha ta' kull valur indipendentement minn jekk dawn jing?atawx formalment lid-destinatarju, u r?rigali kollha ta' valur ?g?ir indipendentement minn jekk dawn jistg?ux jitqiesu fl-istess ?in b?ala kampjuni.

C – L-g?anijiet tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT

27. L-g?anijiet tal-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva ?ew ikkunsidrati f'?afna okka?jonijiet mill-Qorti tal-?ustizzja, li ripetutament ikkonstatat li l-g?an ta' dik id-dispo?izzjoni huwa li ti?gura trattament ugwali bejn diversi konsumaturi finali tal-o??etti inkwistjoni billi ti?gura li l-u?u finali tal-o??etti jkun su??ett g?all-VAT meta tkun tnaqqset it-taxxa tal-input (16).

28. Madanakollu, it-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT hija distinta, kif

huwa indikat mill-formulazzjoni tagħha (17). It-travaux préparatoires juru li l-idea wara t-tieni sentenza hija li kampjuni u rigali ta' valur għalir ma kellhomx, kuntrarju għal-regola ġenerali, jiġi kkunsidrati b'ala tranżazzjonijiet taxxabbli (18).

29. Fid-dawl ta' dan, l-għan biex jiġi għurat li l-oġġetti li fuqhom titnaqqas il-VAT tal-input ma jevitawx il-VAT ma jistax ikun l-istess għat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT għax dan ikun iwassal biex l-oġġetti jkunu ta' "applikazzjonijiet biex jingħataw kampjuni jew l-għoti ta' rigali ta' valur għalir" issir bla sens.

30. Jien tal-opinjoni li l-iskop tat-tieni sentenza għandu jkun dak li jirrifletti r-realtà kummerċjali li kampjuni u rigali ta' valur għalir jistgħu jkunu neċessarji sabiex jippromwovu negozju u l-prodotti tiegħu. Ma jista' jkun hemm l-ebda raġuni oħra għalfejn il-leġislatura kellha teskludihom mill-iskop tar-regola fundamentali tal-VAT li konformi magħha l-konsum ta' oġġetti minn konsumaturi finali huwa suġġett għall-VAT. Fir-rigward ta' kampjuni, l-iskop primarju tagħhom ma huwiex li jiġi sodisfatt b'onn ta' konsumatur finali, imma li jwassal għal qiegħda fit-tranżazzjonijiet tal-persuna taxxabbli inkwistjoni (19). Fir-rigward ta' "applikazzjonijiet biex jingħataw kampjuni jew l-għoti ta' rigali ta' valur għalir", il-leġislatura ddeżidiet konxjament li tittollera li dawn jidher f'konsum finali mingħajr ma jikkuntjaw għall-VAT.

31. L-applikazzjonijiet imsemmija fit-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT għandhom isiru għal skopijiet ta' negozju. Għalhekk, ma nara ebda periklu ta' konsum finali mhux intaxxat b'tali mod li persuni taxxabbli jibdwu jikkunsinnaw oġġetti mingħajr qiegħda fil-forma ta' kampjuni jew rigali lil persuni li magħhom ma jkollhom ebda relazzjoni speċjali mhux ta' negozju. Tranżazzjonijiet gratwiti b'al dawn jistgħu jiġi inferiti li jsewwa biss jekk ikunu qiegħustifikati permezz ta' konsiderazzjonijiet promozzjonali jew ta' bejgħ b'saħħithom.

32. Għaldaqstant, fil-kuntest tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT ma nara l-ebda riskju ma jkūni ta' evażjonijiet mill-VAT, b'kuntrast mal-ewwel sentenza li tindirizza problema oħra ta' konfużjoni bejn oġġetti mixtrija għal skopijiet ta' negozju u oġġetti mixtrija għal użu privat. Fil-kuntest tal-ewwel sentenza, jeżistu inqas entivi ekonomiċi b'saħħithom kemm għal persuni naturali li huma nnifishom ukoll persuni taxxabbli, u għal dawk li jistgħu jkunu f'pożizzjoni li jjeħdu vantaġġ minn konfużjoni b'al din.

D – Il-kuntest

33. Fir-rigward tal-kuntest, EMI u r-Renju Unit jidheru li ma jaqblux dwar il-pożizzjoni tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT fl-iskema tal-VAT.

34. EMI issostni li t-tieni sentenza tikkonferma r-regola ġenerali li huwa meħtieġ il-qiegħdas biex tiġi imposta l-VAT (20), filwaqt li r-Renju Unit isostni li t-tieni sentenza hija eżekuzzjoni għal-regola ġenerali li tinsab fl-ewwel sentenza li l-VAT tiġi applikata b'mod li huwa fiskalment newtrali. Dak li jfissru b'dan, u dan jista' jiġi dedott mill-fatt li r-Renju Unit jirreferi għall-punt 27 tal-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali Fennelly f'Kuwait Petroleum, huwa li fejn il-VAT tal-input tnaqqset, it-taxxa tal-output trid tkun dovuta wkoll. Għalhekk, peress li t-tieni sentenza ma segwietx din il-loġika, din għandha titqiesli hija eżekuzzjoni għal dik ir-regola ġenerali.

35. It-tnejn li huma b'xi mod huma korretti. Il-problema hija li l-partijiet jużaw qiegħda regoli ġenerali b'ala l-punt tat-tluq tagħhom: EMI tuża l-qiegħda b'ala "regola ġenerali", filwaqt li r-Renju Unit juża l-kunġett ta' tassazzjoni tal-użu finali b'ala r-"regola ġenerali".

36. Jien tal-opinjoni li l-interpretazzjoni tar-Renju Unit tat-tieni sentenza iktar taqbel mal-qiegħdisprudenza tal-Qorti tal-qiegħstizzja li tinterpreta l-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT.

37. Kif wie?ed jista' jara mill-g?anijiet tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT spjegati fil-punti 27 sa 32 iktar 'il fuq, l-iskop li ji?i ntaxxat l-g?oti b'xejn ta' o??etti huwa li ti?i ?gurata n-newtralità tas-sistema tal-VAT, biex b'hekk o??etti li fuqhom tkun ?iet imnaqqsa l-VAT tal-input ikunu su??etti g?at?taxxa tal-output. Fiha nnifisha, l-esklu?joni ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni jew l-g?oti ta' rigali ta' valur ?g?ir" g?andhom jitqiesu li huma e??ezzjoni g?al dik ir-regola peress li l-VAT tal-input hija dedu?ibbli minkejja li l-VAT tal-output relattiva tkun ?iet rinunzjata.

38. Tabil?aqq, il-Qorti tal-?ustizzja, hekk kif kien qal l-Avukat ?enerali Fennelly, indikat f'Kuwait Petroleum li t-travaux préparatoires g?as-Sitt Direttiva tal-VAT juru li l-idea wara t-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) hija li l-kampjuni u r?igali ta' valur ?g?ir ma kellhomx, kuntrarju g?ar-regola ?enerali, ji?u kkunsidrati b?ala tran?azzjonijiet taxxabbli (21).

39. G?alhekk it-tieni sentenza g?andha titqies b?ala e??ezzjoni g?ar-regola ?enerali inklu?a fl-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva, li tikkonferma l-prin?ipju fundamentali tal-VAT li l-VAT g?andha ti?i applikata g?all-provvisti li jwasslu g?al konsum finali anki f'ka?ijiet fejn il-provvista tkun saret ming?ajr ?las (22).

40. Skont il-?urisprudenza stabbilita sew tal-Qorti tal-?ustizzja, e??ezzjoni g?andha ti?i interpretata b'mod strett (23). Madankollu, il-fatt li dispo?izzjonijiet li jipprovdu g?al e?enzjoni g?andhom ji?u interpretati b'mod strett, ma g?andux ifisser li t-termini u?ati biex ji?u spe?ifikati l-e?enzjonijiet g?andhom ji?u interpretati b'tali mod li l-e?enzjonijiet jitne??ielhom l-effett mixtieq (24).

V – It-tifsira ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni"

41. Permezz tad-domandi (a), (b), u (?), il-qorti tar-rinviju qed tistaqsi essenzjalment x'tifsira g?andha ting?ata lill-kun?ett ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" fl-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT, u jekk dik id?dispo?izzjoni tad-direttiva teskludix ir-restrizzjonijiet li hemm fil-le?i?lazzjoni nazzjonali. Jista' l-kun?ett ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" ji?i llimitat g?al (i) kampjuni industrijali f'forma li normalment ma tinbieg?x lil klijent attwali jew potenzjali, jew g?al (ii) l-ewwel minn numru ta' kampjuni mog?tija lill-istess destinatarju?

42. Il-Kummissjoni ssostni, ?ustament, li l-kun?ett g?andu jkollu tifsira uniformi. Dan huwa sostnut mill-g?an ?enerali stabbilit fil-preambolu tas-Sitt Direttiva tal-VAT li jstipula li l-applikazzjoni uniformi tad-dispo?izzjonijiet tad?direttiva g?andha ti?i assicurata (25). Barra dan, skont il-?urisprudenza stabbilita sew tal-Qorti tal-?ustizzja, isegwi mill-?tie?a ta' applikazzjoni uniformi tal-li?i tal-UE u mill-prin?ipju tal-ugwaljanza li t-termini ta' dispo?izzjoni tal-li?i tal-UE li ma tag?mel l-ebda riferiment spe?ifika g?al-li?i tal-Istati Membri bl-iskop li tistabbilixxi t-tifsira u l-iskop tag?ha normalment g?andha ting?ata interpretazzjoni awtonoma u uniformi f'kull parti tal-Unjoni Ewropea (26).

43. Il-Gvern ?ermani? jipproponi li t-tifsira ta' kampjuni fir-Regolament tal?Kunsill (KEE) Nru 918/83, tat-28 ta' Marzu 1983, li jwaqqaf sistema Komunitarja ta' e?enzjonijiet minn dazji doganali (ir-"Regolament dwar Dazji Doganali") g?andha ti?i u?ata b?ala punt tat-tluq (27). F'dak ir-Regolament, kampjuni jfissru o??etti li huma ta' valur negli?ibbli u li jistg?u jintu?aw biss biex i?e??u ordnijiet g?al o??etti tat-tip li jirrappre?entaw bil-?sieb li ji?u importati fit?territorju doganali (28). G?al dawn l-iskopijiet, "kampjuni ta' o??etti" tfisser kull o??ett li jirrappre?enta tip ta' o??etti li l-mod ta' rappre?entazzjoni u l-kwantità tag?hom, g?al o??etti tal-istess tip u kwalità, jeskludu l-u?u tag?hom g?al kull g?an ie?or ?lief dak li jfittex ordnijiet (29).

44. Jien miniex tal-opinjoni li l-appro?? tar-Regolament dwar Dazji Doganali, li g?andu l-g?an li jing?ata trattament doganali uniformi lil kampjuni li jg?addu mill-konfini doganali tal-UE, huwa ta' xi

g?ajnuna partikolari fil-kuntest tal-VAT, li jirrikjedi li ji?u kkunsidrati pratti?i kummer?jali le?ittimi filwaqt li ji?i evitat ir?riskju li o??etti jing?ataw allegatament b?ala kampjuni li indebitament jg?addu g?all-konsum finali.

45. Ir-Regolament dwar Dazji Doganali g?andu g?an spe?ifiku, ?ioè l?e?enzjoni minn dazji fuq l-importazzjoni jew l-esportazzjoni (30). F'kuntest spe?ifiku b?al dan, l-enfa?i qieg?ed iktar fuq il-karatteristi?i fi?i?i tal-o??etti, mhux b?as-sitwazzjoni fil-ka? pre?enti fejn ir-rwol tad-destinatarju huwa ?entrali fl-anali?i.

46. Meta ji?i kkunsidrat jekk xi ?a?a tammontax g?al “applikazzjoni biex jing?ataw kampjuni” fil-kuntest tas-Sitt Direttiva tal-VAT, g?andhom ji?u kkunsidrati ?-?irkustanzi rilevanti kollha. Meta ssir anali?i b?al din, jien tal?opinjoni li huwa importanti li ji?u analizzati t-tipi differenti ta' destinatarji li jir?ievu l-o??etti b?ala kampjuni, kif ukoll il-proprietajiet fi?i?i tal-o??etti inkwistjoni.

A – Destinatarji ta' kampjuni

47. Ir-rilevanza tal-opinjoni tad-destinatarju hija importanti g?ad-diskussjoni dwar ir-relazzjoni bejn il-kampjun u l-prodott finali, kwantitajiet li bihom jistg?u jing?ataw kampjuni, il-valur ta' kampjun wie?ed, u r-riskju li kampjuni jaslu g?all-konsum finali b'mod sinjifikattiv. Dan iwassalni g?all-konkluzjoni li l?kun?ett ta' “applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni” g?andu ji?i analizzat billi wie?ed i?omm f'mo??u destinatarji ta' kampjuni differenti.

48. Jien tal-opinjoni li hemm tliet tipi differenti ta' destinatarji ta' kampjuni. Interpretazzjoni korretta tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT g?andha tinkludihom kollha. In-nuqqas li jsir dan ikun ifisser li ?erti applikazzjonijiet jikkwalifikaw b?ala applikazzjonijiet g?all-g?oti ta' kampjuni, filwaqt li o?rajn ma jikkwalifikawx skont lil min ikunu ng?ataw il-kampjuni, minkejja l-fatt li fil-ka? ta' dawn tal-a??ar, l-applikazzjonijiet kellhom l-istess funzjoni kummer?jali b?al tal-ewwel. Restrizzjoni le?i?lattiv li pere?empju tikkon?erna n-numru ta' kampjuni li jistg?u jing?ataw lil destinatarju wie?ed jista' jkollha effetti differenti skont jekk id-destinatarju huwiex negozjant jew konsumatur.

49. L-ewwel kategorija ta' destinatarji hija konsumaturi finali li jir?ievu kampjuni direttament min-negozju inkwistjoni. E?empju tipiku huwa kampjun tal?ikel mog?ti lil klijent li jkun qed i?ur supermarket lokali.

50. It-tieni kategorija ta' destinatarji hija kumpanniji li, huma nnifishom jir?ievu kampjuni g?all-iskopijiet industrijali jew kummer?jali tag?hom. Dan jinkludi l-u?u ta' kampjuni g?al skopijiet ta' assigurazzjoni tal-kwalità. Impri?i jistg?u jir?ievu wkoll kampjuni sabiex iqassmuhom lill-konsumaturi finali, jew sabiex jesponu dawn il-kampjuni biex il-konsumatur finali jkun jista' jittestja l?o??ett inkwistjoni (31).

51. It-tielet kategorija ta' destinatarji hija persuni li ja?ixxu b?ala intermedjarji bejn in-negozjanti u l-pubbliku, b?al dawk li min?abba l-po?izzjoni partikolari tag?hom, huma kapa?i li jg?ollu l-livell ta' espo?izzjoni tal-prodott fis-suq jew li jinfluwenzaw id-de?i?jonijiet tal-konsumatur. Dan ma jinkludix biss lil disc jockeys tar-radju b?al fil-ka? pre?enti imma anki gruppi o?ra ta' destinatarji b?al g?alliema universitarji jew kriti?i tal-kotba li jir?ievu kopji ta' kotba biex jag?mlu re?ensjoni tag?hom.

52. Dawn id-destinatarji jistg?u jkunu kemm persuni naturali li huma impjegati jew persuni li ja?dmu g?al rashom freelance, kif ukoll kumpanniji.

53. Jien tal-opinjoni li ?afna mid-destinatarji fil-ka? pre?enti jaqg?u fit-tielet kategorija. Individwi li ja?dmu g?all-istampa jir?ievu kampjuni ta' CDs biex huma jkunu jistg?u jikkomunikaw lill-

pubbliku ?enerali l-opinjoni tag?hom dwar il-prodott. L-istess japplika fil-ka? ta' disc jockeys fuq stazzjonijiet tar-radju. Fir-rigward ta' programmi televi?ivi, a?enziji tar-reklamar, ?wienet li jbig?u bl'imnut, u ?inemas, id-distribuzzjoni ta' CDs ovvjament tidentifika pubbliku usa' minn tali destinatarji, li jir?ievi informazzjoni permezz ta' dawn il-kanali milli xerrejja potenzjali ta' dawk il-prodotti.

54. Sa fejn g?andhom x'jaqsmu l-pluggers esterni, jien tal-opinjoni li dawn ma g?andhomx ji?u evalwati b'mod differenti minn persuni o?ra f'po?izzjonijiet intermedjarji g?aliex il-funzjoni tag?hom hija wkoll li jesprimu u jwasslu l?valutazzjoni esperta kwalifikata tag?hom dwar il-prodotti u g?alhekk jikkontribwixxu g?all-promozzjoni tag?hom fis-suq (32).

B – *Karatteristi?i ta' kampjun*

i) Kampjun jippromwovi l-prodott inkwistjoni b?ala e?emplari

55. EMI u l-Kummissjoni jaqblu li l-kampjuni jing?ataw b?ala promozzjoni tal-prodotti. Jien tal-opinjoni li ma g?andux ji?i ddubitati li "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" huma kkaratterizzati minn g?an promozzjonali jew ta' d?ul fis-suq, b'mod partikolari peress li hemm obbligu li dawn l-applikazzjonijiet isiru g?al skopijiet ta' negozju. Madankollu dan l-g?an ?enerali huwa komuni wkoll g?al rigali mog?tija g?al skopijiet ta' negozju indipendentement minn jekk ikunux ta' valur ?g?ir jew rigali mog?tija g?al skopijiet ta' intratteniment. G?alhekk, it?tifsira ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" ma tistax ti?i interpretata biss abba?i tal-g?an ?enerali tal-persuna taxxabbli inkwistjoni.

56. Jidher ukoll li hemm ftehim wiesa' li l-funzjoni essenzjali ta' kampjun huwa r-rwol tieg?u b?ala e?emplari ta' prodott ikklassifikat b?ala o??ett g?al skopijiet ta' VAT. Jien tal-opinjoni li dan huwa korrett. L-g?an ba?iku ta' kampjun huwa li jservi b?ala e?emplari ta' prodott li l-persuna taxxabbli tippromwovi fis-suq, fil-kapa?it? tag?ha ta' produttur, distributtur, negozjant, a?ent jew intermedjarju jew aw?iljarju ie?or. Dan ikun jinvolvi li ji?i prodott, distribwit jew mibjug? kampjun – mhux b?al fil-ka? ta' rigal – mill-persuna taxxabbli kkon?ernata jew li din ikollha rabta kummer?jalment rilevanti g?all-bejg? tal?prodott fil-futur (33).

57. Madankollu, mhux l-applikazzjonijiet kollha li jikkonsistu f'distribuzzjoni bla ?las jew g?al skopijiet promozzjonali ta' prodotti b'rabta man-negozju tal?persuna taxxabbli jistg?u ji?u ttrattati b?ala "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni".

58. Pere?empju, jekk l-istokk li jkun fadal ta' prodotti li ma jkunux g?adhom iktar fil-produzzjoni ji?u ddistribwiti lil klijenti b?ala g?otja bla ?las, dawn l?o??etti ma jistg?ux ji?u kkunsidrati b?ala "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni", anki jekk dawn jistg?u jsa??u l-avvjament, jippromwovu jew jag?tu pubbli?it? lill-isem u n-negozju tal-persuna taxxabbli (34). Madankollu, applikazzjoni b?al din ma sservix b?ala e?emplari ta' dawk il-prodotti li huma ma?suba li jippromwovu.

59. E?empju ie?or li ma jammontax g?al "applikazzjoni biex jing?ataw kampjuni" huwa fejn negozjant, g?al skopijiet promozzjonali, iwieg?ed li jag?ti lil kull mitt klijent ?ertu prodott li huwa disponibbli g?all-bejg? fil-?anut tieg?u. Mi?ura promozzjonali b?al din ma tkunx tissodisfa l-obbligu ta' konnessjoni ne?essarja bejn l-g?oti ta' kampjuni u l-promozzjoni ta' bejg? fil-futur tal-istess o??etti li l-kampjun iservi b?ala e?emplari tieg?u (35).

ii) Kampjun jirrappre?enta il-proprietajiet tal-prodott finali

60. B'mod partikolari fil-ka? ta' stokk ta' CDs lesti, tqum il-kwistjoni jekk kampjun huwiex me?tie? li jing?ata dejjem f'forma li normalment ma tkunx disponibbli g?all-konsumatur finali jew jekk id-distribuzzjoni ta' "stokk lest" tistax tammonta g?al "applikazzjonijiet biex jing?ataw

kampjuni". Marbuta ma' dan hemm il-preokkupazzjoni li jekk prodott jing?ata f'forma lesta hemm ir-riskju li l-kampjuni jissostitwixxu l-konsum u b'hekk jin?oloq riskju li jkun kontra l?prin?ipju tan-newtralità fiskali.

61. Sabiex ikun jista' jservi ta' e?emplari, kampjun g?andu j?omm il?proprietajiet essenzjali tas-sustanza jew o??etti li mieg?u huwa relatat. Fl?osservazzjonijiet bil-miktub u waqt is-smig?ing?ataw diversi e?empji biex jintwera dan il-punt (36). F'?afna ka?ijiet ma huma se jqumu l-ebda problemi fir?rigward tad-distribuzzjoni ta' kampjun li jkun jinkludi l-proprietajiet essenzjali tal-prodott finali, peress li ammonti i?g?ar tal-prodott lest jistg?u ji?u ddistribwiti b?ala kampjuni. Kampjun jista' jkun ukoll ver?joni modifikata jew simplifikata tal-prodott finali, jekk ver?joni b?al din hija kapa?i ??omm il-proprietajiet essenzjali tal-prodott.

62. B'mod partikolari, fil-ka? tat-tielet tip ta' destinatarju, ?afna drabi jkun me?tie? li jing?ata l-prodott kollu fil-forma finali tieg?u sabiex il-prodott ikun jista' ji?i apprezzat kollu kemm huwa u l-impressionijiet tal-intermedjarju dwaru jkun jistg?u ji?u tra?messi b'mod pre?i?. Dan japplika g?al prodotti artisti?i u letterarji b?al kotba u CDs, imma anki g?al ?afna prodotti o?ra b?al log?ob tal?kompjuter, o??etti ddisinjati fl-oqsma tal-moda u tad-disinn ta' ?ewwa jew anki prodotti tal-ikel.

63. Jien tal-opinjoni li, b?ala regola ?enerali, o??ett li jkun jista' jissodisfa l?b?onnijiet ta' konsumatur g?all-prodott inkwistjoni fl-intier tieg?u ma jistax ji?i kkunsidrat b?ala kampjun. Pere?empju, ktieb, CD, jew bi??iet ?wejje? li jing?ataw b?ala kampjuni normalment ma jkunx me?tie? g?al konsumatur li jixtri e?emplari ?odda ta' daww il-prodotti e?att.

64. Madankollu, f'?erti ka?ijiet, prodott mog?ti b?ala kampjun jista' jservi skopijiet promozzjonali billi jo?loq abitudni ?dida fost ix-xerrejja. Barra dan, prodott g?alih wa?du b?al ktieb, rivista jew CD jista' jkun kampjun jekk jing?ata bil-g?an li ti?i promossa serje, kollezzjoni, jew s?ubija fi klabb tal-kotba jew abbonament f'rivista.

65. Hu importanti li ji?i enfasizzat li t-tieni u t-tielet kategoriji ta' destinatarji ma jir?evux il-kampjuni g?all-konsum tag?hom stess imma g?al skopijiet professjonali.

66. Madankollu, ma jistax ji?i esklu? li kampjun jista' jispi??a g?al konsum finali fis-sens li dan ja?ixxi b?ala sostitut g?al prodotti li altrimenti l-konsumatur kien ikollu b?onn jixtri sabiex jissodisfa l-b?onnijiet spe?ifi?i tieg?u. Pere?empju: pinen ikkunsinnati g?al ittestjar tal-kwalità lil stabbiliment jistg?u jkun tant tajbin li t-"tester" jibda ju?a wa?da mill-pinen kemm g?all-u?u professjonali u personali. Ir-ra?el ta' mara li tkun kritiku letterarju jista' jaqra ruman? ?did li l?mara tieg?u tkun ir?eviet biex tag?mel re?ensjoni tieg?u imma li hija tkun ratu fuq fuq. Ovvjament ir-ra?el jista' jitqies li kkonsma n-novella filwaqt li l-kritiku ma tistax tag?mel dan, g?ax dak l-att ma kienx att ta' konsum jekk se?? fil?kuntest tal-professjoni tag?ha (37).

67. Jien tal-opinjoni li dawn l-e?empji ta' konsum finali mhux ma?sub, huma "danni kollaterali", inevitabbli fil-kuntest ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" li huma kummer?jalment ?ustifikati. Dawn huma relatati ma' ?irkustanzi li persuna taxxabbli ma tistax tipprevedi jew tipprevjeni g?al kollox permezz ta' mi?uri disponibbli g?aliha meta tag?ti kampjuni.

68. Biex iservu ta' kampjuni, l-o??etti inkwistjoni g?andhom jing?ataw f'forom u kwantitajiet xierqa skont l-u?anza kummer?jali normali. Dan je?tie? li l?kampjuni ma jing?atawx f'forom li x'aktarx se jkun sostituti g?al prodotti ma?suba g?al konsum finali, sakemm in-natura tal-prodott promoss bil-kampjun ma tkunx te?tie? mod ie?or. F'ka? ta' kampjuni ta' prodotti li jridu ji?u vvalutati fil-forma finali tag?hom, ?afna drabi jista' jkun me?tie? li ji?u u?ati pakketti spe?jali, stikers, marki ta' timbri jew mezzi simili li jindikaw li huma kampjuni mhux ma?suba g?an-negozju normali.

iii) Kampjun jing?ata fi kwantitajiet xierqa

69. Il-kampjuni g?andhom jing?ataw fi kwantità suffi?jenti sabiex dawn jil?qu l-iskop tag?hom b?ala kampjuni, imma ming?ajr xejn iktar. Dan mhux ne?essarjament ifisser li kampjun wie?ed biss jista' jing?ata lil kull destinatarju peress li destinatarji differenti li ju?aw kampjuni g?al skopijiet differenti se jkunu je?tie?u ammonti differenti tal-o??ett b?ala kampjun.

70. Rigward it-tieni tip ta' destinatarju, pere?empju kull interpretazzjoni li tillimita l-kun?ett ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" g?al e?emplari wie?ed lil kull destinatarju jew f'forma li ma tkunx dik tal-prodott finali tista' tikkontradixxi r-realtajiet kummer?jali. Destinatarji f'din il-kategorija ?afna drabi jkollhom b?onn iktar minn kampjun wie?ed. Pere?empju, ?anut bl-imnut jista' jkollu b?onn ta' eluf ta' boro? ?g?ar ta' trab tal-?asil ?did biex jing?ataw lill?klijenti tieg?u u fl-industrija u l-kummer?, l-ittestjar tal-kwalità ta' prodott ?did jista' jkollu b?onn tuzzani ta' kampjuni. It-tielet tip ta' destinatarju, madankollu, normalment mhux se jkollu b?onn iktar minn kopja wa?da tax?xog?ol.

C – Rimarki konklu?ivi dwar "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni"

71. Fid-dawl ta' dak li ntqal iktar 'il fuq, it-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas?Sitt Direttiva ma tistax ti?i interpretata b?ala li tippermetti Stati Membri li jimponu *a priori* restrizzjonijiet kwantitattivi jew kwalitattivi fuq il-kun?ett ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni".

72. Barra dan, japplikaw ukoll ir-regoli ?enerali u l-prin?ipji dwar abbu? ta' li?i, kontroll fiskali, u eva?joni fiskali fil-kuntest tal-g?oti ta' kampjuni. Jista' jidher, fid-dawl tal-kwantità jew il-kwalità tal-o??etti mog?tija, jew minn ?irkustanzi o?ra tal-ka?, li t-trasferiment tal-o??etti inkwistjoni ma jistax ji?i kkunsidrat li jkun se?? b?ala "applikazzjoni biex jing?ataw kampjuni" fil-kuntest ta' pratti?i kummer?jali le?ittimi, minn persuni taxxabbli ra?onevoli, li ja?ixxu *bona fide*, g?al skopijiet ta' negozju (38).

73. Filwaqt li jien konxju li hija l-?urisdizzjoni tal-qorti nazzjonali li tapplika l?anali?i g?all-fatti, jista' jkun utli li ng?addi xi kummenti dwar l-erba' tipi differenti ta' CDs li jigu ddistribwiti fil-ka? pre?enti.

74. Jien tal-opinjoni li l-erba' tipi ta' CDs li jing?ataw lil intermedjarji lkoll kemm huma g?andhom l-g?an li jippromwovu l-prodott u jista' jing?ad li huma e?emplari tal-prodott. Fir-rigward tal-ewwel tliet forom ta' CDs (is-CDRs bil?watermark bl-isem tad-destinatarju, is-CDRs bla watermark fl-envelops tal?kartun abjad, u s-CDs "sampler"), jidhirli li n-natura tag?hom b?ala kampjuni tista' tkun i?ustifikata b'riferiment g?all-fatt li dawn jing?ataw f'forma differenti minn dik tal-prodott finali, imma adattata b?ala kampjun. Fir-rigward tal-"istokk lest", l-unika ?a?a li tiddistingwihom minn prodotti finali huwa l-istiker li jindika li dawn mhumix ma?suba g?al kummer? normali. Minkejja li stiker b?al dan jista' jitne??a, minix tal-opinjoni li dan wa?du g?andu j?a??du min-natura ta' kampjun, jekk fatti rilevanti o?ra jkunu jsostnu din il-klassifikazzjoni.

75. Jien tal-opinjoni li d-diffikultajiet veri jikkon?ernaw kwantitajiet kbar ta' CDs li jing?ataw lil pluggers esterni g?ad-distribuzzjoni lil persuni mhux mag?rufa minn EMI. Apprezzament dwar jekk dan it-tip ta' strate?ija promozzjonali jammontax g?al "applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni" je?tie? evalwazzjoni konkreta u fattwali tal-kwistjoni jekk il-persuni li jir?ievu dawn is-CDs mill-pluggers iwettqux rwol ta' intermedjarji jew g?andhomx jitqiesu b?ala konsumaturi normali.

VI – Applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta' valur ?g?ir

76. Permezz tad-domanda (d), il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk il?kun?ett ta'

“applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta’ valur ?g?ir” fl-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva jistax ikun su??ett ta’ limiti kwantitattivi fuq in-numru jew valur ta’ rigali li jistg?u ji?u ri?evuti minn ?mien g?al ?mien jew f’xi perijodu ta’ sena partikolari.

77. Fir-rigward ta’ “applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta’ valur ?g?ir”, il?partijiet kollha huma tal-opinjoni li l-Istati Membri g?andhom ?ertu ammont ta’ diskrezzjoni dwar l-interpretazzjoni ta’ “valur ?g?ir”. B’mod partikolari EMI tosserva li dak it-terminu g?andu ji?i interpretat skont i?-?irkustanzi ekonomi?i spe?ifi?i prevalenti fl-Istat Membru inkwistjoni. Dan jo?loq il-b?onn li jit?alla mar?ni ta’ apprezzament lill-Istati Membri fl-implementazzjoni ta’ dan il-kun?ett.

78. B?ala punt tat-tluq, peress li l-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT ma jag?mel l-ebda riferiment espressa g?al-li?i tal-Istati Membri, il-kun?ett ta’ “applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta’ valur ?g?ir” g?andu g?ar-ra?unijiet spjegati fir-rigward ta’ “applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni”, ikollu tifsira skont il-li?i tal-UE (39).

79. Ma hemm ebda ra?unijiet legali g?alfejn il-kun?ett ta’ “g?oti ta’ rigali” ma jistax ikollu tifsira skont il-li?i tal-UE. Dan ifisser li d-domanda jekk iktar minn trasferiment wie?ed ta’ o??etti jistax ji?i inklu? fl-apprezzament ta’ “rigal ta’ valur ?g?ir” g?andha ting?ata risposta b’mod uniformi. Madankollu “valur ?g?ir” jista’ je?tie? ?ertu mar?ni ta’ evalwazzjoni g?aliex it-tifsira ta’ dan il-kun?ett timplika paraguni li ma jistg?ux ikunu indipendenti mis-sitwazzjonijiet ekonomi?i tal-Istati Membri.

A – *Rigali*

80. X’inhu rigal? Dan il-kun?ett huwa fundamentali g?all-antropolo?ija u s?so?jolo?ija, u legalment g?andu ba?i soda fis-sistemi kollha ?viluppati tad-dritt privat (40). Fil-kuntest tas-Sitt Direttiva, u tal-Artikolu 5(6) tag?ha b’mod partikolari, il-kun?ett ?ie kkunsidrat fuq fuq mill-Avukat ?enerali Van Gerven f’*Empire Stores* (41). Huwa kkunsidra li t-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tkopri “rigali b’xejn ma?suba ?eneralment sabiex isa??u l-avvjament jew jag?tu pubbli?it? lill-isem tal-persuna taxxabbli, ming?ajr ma jkun hemm xi ?las” (42). Dan il-punt ma ?iex ikkunsidrat mill-Qorti tal-?ustizzja peress li ma kienx materjali g?al dak il-ka?.

81. L-ispjegazzjoni mog?tija mill-Avukat ?enerali tindika li skont kif fehem huwa l-fra?i “rigali ta’ valur ?g?ir” kienet ma?suba li tfisser primarjament rigali mog?tija g?al pubbli?it?, reklamar jew skopijiet promozzjonali o?ra.

82. Jien tal-opinjoni li t-trattament ta’ VAT preferenzjali g?al “applikazzjonijiet biex jag?mlu rigali ta’ valur ?g?ir” jag?mel sens biss jekk jitqies li g?andu fil-mira rigali mog?tija g?al skopijiet b?al dawn.

83. Kif di?à semmejt fir-rigward ta’ “applikazzjonijiet biex jing?ataw kampjuni”, rigali g?al skopijiet ta’ negozju jistg?u jie?du diversi forom: rigali b?ala riklam jew promozzjoni jekk ikunu ta’ valur ?g?ir; rigali lil impjegati; rigali fil-forma ta’ intratteniment fin-negozju. Huwa biss l-ewwel wie?ed minn dawn li huwa su??ett g?ar-regola fit-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva. F’afna ka?ijiet, rigali lil impjegati jistg?u jkunu su??etti g?all-VAT ta?t l-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva, filwaqt li rigali g?all-intratteniment fin-negozju ji?u ttrattati fl-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva.

84. Rigali li jag?mlu riklam jew jippromwovu n-negozju normalment ikunu t?tip tal-massa, u ma ji?ux mag??ulin individwalment g?al destinatarji partikolari. Dawn jing?ataw fuq ba?i *ad hoc* ming?ajr ma l-persuna taxxabli jew l-a?enti tag?ha ne?essarjament ikunu jafu dejjem bl-identità tad-destinatarju. E?empji ta' rigali b?al dawn jinkludu pinen, T?shirts, notepads, xalel u ingravati li jkollhom fuqhom il-logo tal-kumpannija.

85. Madankollu, persuni taxxabli jistg?u wkoll jag?tu, g?al skopijiet ta' negozju, rigali mag??ulin b'mod individwali b?al fjuri, kaxxi ta?-?ikkulatini, flixken tal-inbid jew o??etti iddisinjati ?g?ar b?al va?uni jew ornamenti. Fir?rigward ta' rigali b?al dawn huwa essenzjali li dawn ikunu ta' "valur ?g?ir", inkella hemm riskju li dawn jispi??aw ji?u kkunsidrati b?ala (i) rigali ta' intratteniment ta?t l-Artikolu 17(6) tad-Direttiva u g?alhekk ma jkunux intitolati g?al tnaqqis jew, (ii), konformi ma' Kuwait Petroleum, g?al tne??ijiet bla ?las skont l-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT (43).

86. Id-differenza bejn "tne??ija tag?hom ming?ajr ?las" fl-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT, u "jing?ataw [...] rigali ta' valur ?g?ir" fit-tieni sentenza hija fil-valur u l-iskop tag?hom (44).

B – "Valur ?g?ir"

87. Jien tal-opinjoni li jekk it-terminu "valur ?g?ir" ji?i interpretat purament b?ala kriterju kwantitattiv, l-Istati Membri g?andhom b?onn inevitabbilment ftit mar?ni ta' diskrezzjoni fir-rigward tieg?u. Jekk min-na?a l-o?ra, "valur ?g?ir" ji?i interpretat iktar b?ala kun?ett kwalitattiv mhux g?al kollox ridu?ibbli g?al valur ekonomiku, dan il-mar?ni ta' diskrezzjoni jista' ma jkunx me?tie?.

88. It-tentazzjoni tkun li wie?ed jissu??erixxi li l-kriterju ta' "valur ?g?ir" g?andu ji?i interpretat b'mod kwalitattiv b?ala li jirreferi g?al assenza ta' xi importanza tar-rigal iktar su??ettiva g?ad-destinatarju.

89. G?aldaqstant, "rigali ta' valur" imsemmija fit-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva jkun rigali tal-massa ta' natura promozzjonali, ?afna drabi bil-logo, l-isem, jew xi bi??a informazzjoni o?ra tad-ditta fuqhom, li tistabbilixxi rabta bejn il-persuna taxxabli li to?ro?hom, u li ji?u ddistribwiti lil klijenti, klijenti potenzjali, kuntatti tan-negozju, ming?ajr ma ting?ata attenzjoni g?all?identità tad-destinatarju. Madankollu, anki ri?al li jissodisfa dawn il-kriterji, b?al ingravata tal-?arir jew ?akketta tas-suf bil-logo tal-kumpannija fuqha, jista', f'termini ekonomi?, ma jkunx ta' valur ?g?ir.

90. G?alhekk, jekk wie?ed i?omm f'mo??u li l-interpretazzjoni tat-terminu trid tkun wa?da prattikabbli, ma jkunx konsistenti li ti?i proposta interpretazzjoni b?al din. Ikun diffi?li li interpretazzjoni kwalitattiva ta' "valur ?g?ir" ti?i kkombinata mal-?tie?a ta' interpretazzjoni uniformi ta' dak il-kun?ett. G?alhekk, interpretazzjoni kwantitattiva tkun ippreferuta.

C – *Limitu monetarju fiss g?all-"applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta' valur ?g?ir"*

91. Fir-rigward tal-valur monetarju li g?andu jitqies b?ala l-limitu g?at-tifsira ta' "valur ?g?ir", il-linja li ttie?det mill-Istati Membri tvarja. F'?erti pajji?i b?al Spanja, l-Italja, u l-Lussemburgu ma jidhirx li hemm xi limitu monetarju spe?ifiku g?at-tifsira ta' rigali b'valur ?g?ir (45). Pajji?i o?ra, b?ar-Renju Unit u Franza sabu li jkun xieraq li ji?u stabbiliti ammonti monetarji spe?ifi?i fl-interess ta'?ertezza legali. Fil-Finlandja, il-limitu ma huwiex stabbilit f'dispo?izzjonijiet legali vinkolanti imma f'linji gwida li ji?u applikati mill-awtoritajiet fiskali, sabiex ti?i ?gurata Prattika uniformi f'din il-kwistjoni (46).

92. Jien tal-opinjoni li dawn id-de?i?jonijiet huma g?ad-diskrezzjoni tal-Istati Membri individwali, li jistg?u jistabbilixxu limiti abba?i tal-prosperità ekonomika tag?hom, tal-prezzijiet medji u l-livelli ta' d?ul medju. Madankollu, il-limitu ma g?andux ikun daqstant baxx li jag?mel l-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT bla sens jew inapplikabbli, jew daqstant g?oli li jmur lil hinn minn x'jista' jinftehem b?ala "valur ?g?ir" fil-lingwa?? komuni.

93. Jistg?u l-limiti kwantitattivi stabbiliti mill-Istati Membri g?all?"applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta' valur ?g?ir" ikunu assoluti jew g?andu jkun hemm xi ftit ta' flessibbiltà fl-applikazzjoni f'ka?ijiet individwali?

94. Jidher li hemm tal-inqas de?i?joni ?udizzjarja nazzjonali wa?da li kkonkludiet mill-assenza ta' kwalunkwe riferiment g?al le?i?lazzjoni nazzjonali fit-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT li limiti nazzjonali g?andhom ikunu konfutabbli f'ka?ijiet individwali anki jekk Prattika fiskali uniformi tista' te?tie? li l-awtoritajiet tat-taxxa japplikaw ?erti limiti kwantitattivi li jkun stabbiliti *prima facie* (47).

95. Nammetti, kif ?ie rilevati mill-Kummissjoni waqt is-smig?, li jkun diffi?li li ji?i ??ustifikat li kundizzjoni kwantitattiva fissa g?all-applikazzjoni ta' ?erta regola fiskali g?andha tkun konfutabbli f'ka?ijiet individwali, g?ax din tkun tikkontradixxi l-vera essenza ta' kundizzjoni b?al din, ?ioè t-trattament uniformi tal-persuni taxxabli kollha. Madankollu, dan il-ka? jikkon?erna dispo?izzjoni tal?UE li g?andu, skont il-prin?ipji normali ta' interpretazzjoni, ikollha tifsira uniformi u g?alhekk m'g?andha t?alli l-ebda mar?ni ta' apprezzament g?all-Istati Membri. Meta wie?ed i?omm dan f'mo??u jien na?seb li l-mi?uri ta' implementazzjoni li jittie?du mill-Istati Membri g?andhom jippermettu ftit tal?flessibbiltà, f'ka?ijiet e??ezzjonali, fir-rigward tal-applikazzjoni ta' limiti kwantitattivi stabbiliti. Pere?empju, kumpannija li hija pre?enti f'diversi Stati Membri tista' tkun trid tu?a sett wie?ed ta' rigali b?ala riklami b'disinji u logos uniformi fihom kollha. Filwaqt li wie?ed irid i?omm f'mo??u r-regoli tas-suq intern, jien ma nkunx irrid na??etta li Stat Membru b'limitu nazzjonali partikolarment baxx f'dak li huwa "valur ?g?ir" jista' jirrifjuta e?enzjoni mill-VAT meta r-rigal fi Stati Membri rilevanti o?ra jkun meqjus li huwa ta' valur ?g?ir.

D – *Rigali kumulattivi u "applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta' valur ?g?ir"*

96. Il-prattika fl-Istati Membri tidher ukoll li hija differenti fir-rigward ta' jekk jistax isir ikkuntjar ta' rigali kumulattivi flimkien. ?erti sistemi, b?al fil??ermanja, fil-Pajji?i l-Baxxi, u fi Franza jie?du inkunsiderazzjoni rigali li jing?ataw lill-istess persuna fl-istess sena (48).

97. Ir-Renju Unit isostni li l-limiti kumulattivi imposti bil-le?i?lazzjoni nazzjonali huma ne?essarji b?ala prevenzjoni tal-abbu? mis-sistema tal-VAT u sabiex ji?i ?gurat li persuni taxxabli ma jkunux jistg?u jevitaw mill-applikazzjoni tal-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva billi jag?mlu serje ta' rigali li, jekk jittie?du b'mod individwali, huma ta' valur ?g?ir, imma jkun iktar minn hekk meta jittie?du flimkien.

98. Filwaqt li l-prevenzjoni tal-eva?joni fiskali hija g?an rikonoxxut u inkora??it mis-Sitt Direttiva tal-VAT (49), u filwaqt li l-Istati Membri g?andhom interessi le?ittimi li jie?du passi sabiex jipprevjenu l-eva?joni tat-taxxa possibbli, ir-Renju Unit ma ressqet l-ebda evidenza li tissu??erixxi li hawnhekk hawn xi riskju reali ta' eva?joni tat-taxxa.

99. Min-na?a tieg?i, minn tal-opinjoni li je?isti riskju serju b?al dan fir-rigward ta' "applikazzjonijiet biex jing?ataw rigali ta' valur ?g?ir" g?al skopijiet ta' negozju, mhux b?al fil-ka? tar-riskju ovvju ta' eva?joni tat-taxxa f'sitwazzjonijiet koperti mill-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT.

100. Fil-kuntest ta' rigali kumulattivi fit-tassazzjoni progressiva fuq fil-wirt jew taxxa progressiva tal-boll applikabbli g'al trasferimenti ta' proprjetà reali, pere?empju, huwa importanti li ji?u kkunsidrati t-tran?azzjonijiet kollha matul perijodu definit peress li hemm in?entiv li ji?i evitat l-effett progressiv ta' taxxa billi tran?azzjoni kbira ti?i divi?a f'serje ta' o?rajn i?g?ar. Madankollu, fil-kuntest tal-VAT, appro?? kumulattiv b'al dan m'g?andu l-ebda ba?i fit-test tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT. Din tag?mel ukoll l-istatus tal-VAT ta' applikazzjoni dipendenti fuq applikazzjonijiet pre?edenti jew sussegwenti. B'al, pere?empju, l-istatus tal-VAT ta' rigal ta?t il-limitu stabbilit sussegwentement se jinbidel jekk id-destinatarju jir?ievi rigal ie?or ming?and l?istess persuna taxxabbli, li jg?olli l-livell kombinat ta?-?ew? rigali 'l fuq mil?limitu. Dan imur kontra l-idea li kull tran?azzjoni tal-VAT g?andha ti?i ttrattata fuq il-merti tag?ha u ma ti?ix affettwata minn avvenimenti pre?edenti jew sussegwenti (50).

101. Ma nara l-ebda riskju ta' persuni taxxabbli li jag?mlu rigali f'ammonti mhux ?ustifikati g'al skopijiet ta' negozju. Ir-regoli u prin?ipji ?enerali dwar kontroll fiskali, abbu? ta' li?i u eva?joni fiskali huma bi??ejjed biex jissuperaw tentattivi biex ji?i evitat l-obbligu ta' "valur ?g?ir" g'al rigali e?entati mill-VAT.

102. Applikazzjoni e?atta ta' limiti kumulattivi tkun te?tie? li persuni taxxabbli j?ommu kont ta' lil min jag?tu r-rigali. Jien tal-opinjoni li dan imur lil hinn mill?obbligi ta' ?ru? ta' fatturi u kkuntjar stabbiliti fis-Sitt Direttiva tal-VAT (51). Barra dan, ikun oneru? i??ejjed jekk persuni taxxabbli jkunu obbligati jiftakru l?peruna lil min taw kalendarji u pinen bil-logos, jew rigali o?ra simili (52).

VII – L-istatus tat-taxxa ta' destinatarji ta' kampjuni u rigali ta' valur ?g?ir

103. Id-domandi (e) u (f) g?andhom x'jaqsmu mal-fatt li l-le?i?lazzjoni nazzjonali applikabbli fir-Renju Unit g?andha applikazzjoni limitata tal-e?enzjoni tal-VAT fir-rigward biss tal-ewwel o??ett mog?ti b?ala kampjun, u li l-le?i?lazzjoni tar-Renju Unit tipprovdi g?all-applikazzjoni kumulattiva tal-limitu tal-valur li g?andu x'jaqsam ma' "rigali ta' valur ?g?ir". Ir-risposti li pproponejt g?ad-domandi (b) sa (d) jfissru li ji?u esklu?i dawn ir-restrizzjonijiet imposti minn dispo?izzjonijiet nazzjonali g?all-applikazzjoni tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT.

104. F'dan ir-rigward, skont il-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja, il-provvista ta' o??etti ma tirreferix g?at-trasferiment tal-proprjetà fis-sens tad-dritt privat imma tkopri kull trasferiment tal-proprjetà tan?ibbli li jag?ti s-setg?a lid?destinatarju li jiddisponi minnha daqs li kieku kien il-proprjetarju tal?proprjetà (53). G?alhekk, kampjuni jew rigali ta' valur ?g?ir jistg?u jing?ataw kemm lill-impjegati u lil min jimpjegahom. Liema minnhom g?andu ji?i kkunsidrat b?ala destinatarju hija kwistjoni ta' fatt li g?andha ti?i indirizzata abba?i ta?-?irkustanzi rilevanti, bit-test legali g?all-iskopijiet ta' VAT ikun l?e?istenza ta' poter reali ta' persuna li tiddisponi mill-o??etti b?ala l-proprjetarju.

105. F'?afna ka?ijiet dan it-test juri li l-kampjun jew rigal jing?ata lil minn jimpjega. Pere?empju, l-impjegati evidentement mhumix id-destinatarji tal?kampjuni mog?tija lil persuna taxxabbli g?all-ittestjar u d-distribuzzjoni mill??did ta' prodotti. Min-na?a l-o?ra, kopja ta' ktieb g?al re?ensjoni mibg?ut lil kritiku fl-indirizz tad-dar tieg?u huwa ovvjament mog?ti lilu personalment anki jekk huwa mqabbad minn gazzetta. Bl-istess mod, rigali ta' valur ?g?ir jistg?u jing?ataw lil impjegati individwali (b'al kalendarji mog?tija lilhom individwalment), jew lil min i?addem (b'al kaxxa ta?-?ikkulatini mibg?utha minn klijent tan-negozju lill-uffi?ini ta' ditta ?g?ira).

106. Id-domanda (f) essenzjalment tistaqsi jekk it-twe?ibiet mog?tija ji?ux affettwati jekk id-destinatarju seta' jnaqqas it-taxxa tal-input pagabbli fuq il?provvista tal-o??etti.

107. Il-Kummissjoni ssostni li l-interpretazzjoni tal-Artikolu tas-Sitt Direttiva tal-VAT ma tiddependix

fuq l-istatus tad-destinatarju jew fuq l-abbiltà tiegħu li jnaqqas it-taxxa tal-input. Din tgħid ukoll li, b'ala kwistjoni Prattika, jista' jkun li kumpannija li tirrappreżenta kampjuni jew rigali tista' tnaqqas it-taxxa tal-input. Madankollu, sabiex tkun tista' tagħmel dan, din kellha t'allas dik it-taxxa – jiġifieri, id-donatur ried ikun talab il-?las tal-VAT fuq il-kampjuni jew ir-rigali.

108. Jien naqbel ma' dan ir-rappreżentant. Barra dan, huwa diffiċli li wiegħed jara l-punt tad-domanda. Is-suppożizzjoni msemmija mill-Kummissjoni – ?ioè, li jintalab il-?las tal-VAT fuq kampjuni jew rigali ta' valur ?għir – tidher ferm 'il bogħod mir-realtà kummerċjali.

VIII – Konklużjoni

109. Fid-dawl ta' dak li ntqal iktar 'il fuq jien nipproponi li l-Qorti tal-?ustizzja għandha tirrispondi lid-domandi li saru mill-qorti tar-rinviju bil-mod kif ?ej:

(1) “Applikazzjonijiet biex jingħataw kampjuni” fit-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d?ul mill-bejgħ – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur mi?jud: ba?i uniformi ta' stima tisser

? kull provvista minn persuna taxxabbli;

? għall-iskop biex ji?i promoss bejgħ fil-futur ta' prodott (li jkun o??etti għall-iskopijiet ta' VAT);

? lil klijent attwali jew potenzjali jew lil persuna li, min?abba l?pożizzjoni partikolari tagħha, tkun kapa?i tinfluwenza l-pubbli?ità ta' dak il-prodott fis-suq;

? ta' o??ett wiegħed jew iktar li jservu b'ala e?emplari ta' dak il-prodott billi jin?ammu l-proprietarji essenzjali tal-prodott fir-rigward tal-kwalità u l-karatteristiċi tiegħu, u b'hekk jagħmilha possibbli għad-destinatarju, il-klijenti tiegħu, u għal o?rajn li jir?ievu komunikazzjonijiet mid-destinatarju biex jivvalutaw jew jittestjaw in-natura, il-proprietarji, u l-kwalità tal-prodott.

(2) L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu limitu għall-valur monetarju ta' “rigal b'valur ?għir” imsemmi fit-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, li jje?u inkunsiderazzjoni l-livell ?enerali tal?prezzijiet u tad-d?ul u ta' ?irkustanzi ekonomi?i o?rajn ta' dak l-Istat Membru, sakemm il-limitu ma jkunx daqshekk baxx li jagħmel l-Artikolu 5(6) bla sens jew inapplikabbli, jew daqshekk għoli li jmur lil hinn minn x'jista' jinftehem b' “valur ?għir” fil-lingwa?? komuni fejn dan ikun i??ustifikat għal ra?unijiet o??ettivi. Applikazzjonijiet biex jingħataw rigali ta' valur ?għir f'dik id-dispożizzjoni jfissru provvisti individwali minn persuna taxxabbli. L-Istati Membri ma jistgħux japplikaw il-limiti msemmija b'mod kumulattiv għal diversi rigali li jingħataw matul perijodu definit ta' ?mien.

(3) Hija l-qorti nazzjonali li għandha tistabbilixxi min huwa d-destinatarju ta' applikazzjoni skont it-tifsira tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, wara li ji?u kkunsidrati l-?irkustanzi kollha tal-ka? spe?ifiku. Fir-rigward tat-trattament għall-VAT ta' applikazzjoni ta?t it-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) ta' din id-direttiva, huwa irrilevanti jekk id-destinatarju tal-applikazzjoni huwiex intitolat li jnaqqas it-taxxa tal-input jew le.”

1 – Lingwa ori?inali: l-Ingli?.

2 – Mauss, M., *Essai sur le don*, Presses universitaires de France Paris, 2007 (stampat mill-?did 2008), p. 65; Mauss, M., *The Gift. The Form and Reason for Exchange in Archaic Societies*, W. W. Norton, New York – Londra 1990 (stampat mill-?did 2000), p. 3 (traduzzjoni bl-Ingli?). Richard Hyland jikkonkludi li d-diffikultajiet ta' ?afna sistemi legali rigward it-trattament tal?iskambji ta' rigali jidhru li jikkonfermaw l-ipote?i ta' Mauss skont liema l-iskambju ta' rigali huwa wiegħed mill-istrutturi

fundamentali tas-soġġetajiet tal-bniedem. Ara Hyland, R., *Gifts – A Study in Comparative Law*, Oxford University Press 2009, p. 114. Madankollu, l-etnografi sabu qafna x'jikkritikaw fil-metodoloġija ta' Mauss. (ibid., p. 14).

3 – L-Artikolu 2 tas-Sitt Direttiva tal-Kunsill 77/388/KEE, tas-17 ta' Mejju 1977, fuq l-armonizzazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar taxxi fuq id-d'ul mill-bejgħ – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miqjud: bażi uniformi ta' stima ('Is-Sitt Direttiva tal-VAT'), l-U Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 23.

4 – Il-leġislatur tal-Unjoni Ewropea jidher li huwa ispirat mill-prinċipju antik *donatio non praesumitur* – teżisti preżunzjoni legali kontra d-donazzjoni. Rigward dan, ara l-preżunzjoni fil-urisidizzjonijiet tad-dritt ċivili u tal-“common law”, Kangas, U., *Lahja* ('The Gift'), Lakimiesliiton Kustannus, Helsinki 1993, p. 56 sa 58.

5 – Skont l-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT. Madankollu huwa importanti li jiġi enfasizzat li, wara s-sentenza Kuwait Petroleum (GB) Ltd vs Commissioners of Customs and Excise, (C-48/97, qabra 199 p. l-2323), l-ewwel sentenza tista' tkopri wkoll trasferimenti gratwiti għal skopijiet ta' kummerċ meta l-VAT tal-input tkun tnaqqset fuq l-oġġetti ttrasferiti gratwitament.

6 – L-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT jekludi mid-dritt ta' tnaqqis l-ispejje li mhumieħ strettament għal skopijiet ta' kummerċ b'għal spjega fuq oġġetti ta' lussu, passatempi u divertiment.

7 – It-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT.

8 – L-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT issa sar l-Artikolu 16 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat-28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miqjud (l-U 2006 L 347, p.1) (“id-Direttiva tal-VAT”), li tiegħu post is-Sitt Direttiva b'effett mill-1 ta' Jannar 2007 (ara t-Tabella ta' Korrelazzjoni fl-Anness XII tad-Direttiva tal-VAT). L-għan tad-Direttiva tal-VAT huwa li tippreżenta d-dispożizzjonijiet applikabbli b'mod qar u razzjonali, b'mod konsistenti mal-prinċipju ta' regolamentazzjoni aqjar (premessa 3 fil-preambolu).

9 – Sentenza de Jong (C-20/91, qabra 1992 p. l-2847); sentenza Kuwait Petroleum, iktitata fin-nota ta' qiegħ il-paġna 5; is-sentenza tal-20 ta' Jannar 2005, Hotel Scandic Gåsabäck, (C-412/03, qabra p. l-743); is-sentenza tat-8 ta' Marzu 2001, Bakcsi, (C-415/98, qabra p. l-1831) u tas-17 ta' Mejju 2001, Fischer u Brandenstein, (C-322/99 u C-323/99, qabra p. l-4049).

10 – Peress li r-rinviju fil-każ preżenti sar qabel ma daqal fis-sew it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (l-U 2008 C 115, p. 47), qed jinqam f'kull parti r-referenzi għall-artikoli tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea (l-U 2002 C 325, p. 33).

11 – Is-CDRs huma varjazzjoni tas-CDs konvenzjonali. Dawn jiġu rreġistrati b'waqda mit-tikketti tad-diski ta' EMI, Virgin Record Label, fl-uffiċji tagħha u fuq il-kompjuters tagħha.

12 – Id-dispożizzjoni relattiva għas-servizzi tinsab fl-Artikolu 6(2) tas-Sitt Direttiva tal-VAT.

13 – Skont l-OECD, data miqbura minn korpi li jiedu sieb id-d'ul mit-taxxi wriet b'mod qar li fil-parti l-kbira tal-pajji, il-VAT timponi l-iktar livell sinjifikattiv ta' piq f'termini assoluti minn kwalunkwe taxxa oqra. (Il-Forum tal-OECD dwar Amministrazzjoni tat-Taxxa: Nota ta' Informazzjoni tas-Subgrupp dwar Servizzi għal Min iqallas it-Taxxa, Programmi biex Jitnaqqas il-Piq Amministrattiv ta' Regolamenti tat-Taxxa f'Pajji Magħqula, 22 ta' Jannar 2008, ara <http://www.oecd.org/dataoecd/39/6/39947998.pdf>). Mill-2007, il-Kummissjoni Ewropea ilha tiffoka fuq li jitnaqqas il-piq amministrattiv fi 13-il qasam ta' prijorità inkluq il-VAT permezz tal-“Programm ta' Azzjoni għat-Tnaqqis ta' Piqijiet Amministrattivi fl-UE”. Għal iktar informazzjoni u l-progress

dwar dawn il-proposti ara t-taqsimha dwar “Regolamentazzjoni A?jar” fuq is-sit internet¹⁷

tad-D? g?all-Intrapri?a u l-Industrija: <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/administrative-burdens/>.

14 – G?ad-definizzjonijiet tal-kun?ett ta’ rigal fis-sistemi legali differenti, ara Hyland, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 2, (pa?ni 127 sa 217). Skont Hyland, rigal b?ala su??ett ta’ dritt komparattiv huwa definit mill-gratwità, l-element su??ettiv (l-intenzjoni li ssir donazzjoni), in?natura tieg?u b?ala trasferiment *inter vivos* u l-o??ett tar-rigal b?ala l-fattur li jisseparah minn trasferimenti ta’ drittijiet gratwiti o?ra. Huwa interessanti li wie?ed josserva li skont Hyland (pa?na 132), rigali ?eneralment jing?ataw barra mill-ambitu egoistiku tas-suq minkejja li huwa jiddiskuti wkoll il-kwistjoni tad-donazzjonijiet minn asso?jazzjonijiet tan-negozju (pa?ni 233 sa 237).

15 – Ara fl-a??ar nett, is-sentenza tas-27 ta’ Marzu 2007, Aktiebolaget NN (C-111/05, ?abra p. I-2697, punt 32); is-sentenza tal-21 ta’ Frar 2006, University of Huddersfield (C-223/03, ?abra p. I-1751, punt 43); is-sentenza tat-8 ta’ Frar 1990, Shipping & Forwarding Enterprise SAFE (C-320/88, ?abra p. I-285, punti 7 u 8).

16 – ?afna mill-?urisprudenza tittratta l-u?u privat ta’ o??etti mixtrija inizjalment g?al skopijiet ta’ kummer?: Hotel Scandic, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 9, punt 23; Bakcsi, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 9, punt 45; Fischer, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 9, punt 56; De Jong, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 9, punti 15 u 18. Insostenn g?all-g?an li ji?i ?gurat li l-u?u finali jkun su??ett g?all-VAT, madankollu l-ewwel sentenza tapplika bl-istess mod g?al g?otjiet g?al skopijiet ta’ kummer? meta l-VAT tal-input tkun tnaqqset: Kuwait Petroleum, ic?itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 5, punti 20 sa 22. L-Avukat ?enerali Fennelly f’Kuwait Petroleum osserva li l-istorja le?i?lattivha tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva turi li l-iskop tad-dispo?izzjoni kien li ji?gura li l-o??etti li fuqhom it-taxxa tal-input ma t?allsitx ma je?ilsux mill-?las tat-taxxa jekk sussegwentement dawn ing?ataw bla ?las g?al ra?unijiet o?ra barra dawk g?al u?u privat.

17 – Hekk kif indika l-Avukat ?enerali Fennelly fil-Konklu?jonijiet tieg?u f’Kuwait Petroleum, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 5, il-kelma “madankollu” tenfasizza d-distinzjoni bejn l?ewwel u t-tieni sentenzi tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT. Din hija osservazzjoni utli minkejja li mhux il-ver?jonijiet lingwisti?i kollha jinkludu dik il-kelma.

18 – Sentenza Kuwait Petroleum, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 5, punt 23; ara wkoll il?konklu?jonijiet tal-Avukat ?enerali Fennelly f’din il-kaw?a, punt 26.

19 – Dan huwa hekk minkejja l-fatt li f’xi ka?ijiet jistg?u ji?u kkunsmati kampjuni. G?al diskussjoni ulterjuri dwar dan, ara l-punti 60 sa 70 iktar ’il quddiem.

20 – B’mod li jirrifletti r-regola mag?rufa sew li l-VAT ma g?andhiex ti?i imposta fuq xi ammont akbar minn dak im?allas mill-konsumatur finali [sentenza tal-24 ta’ Ottubru 1996, Elida Gibbs Ltd vs Commissioners of Customs and Excise, (C-317/94, ?abra p. I-5339, punt 19)].

21 – Ara s-sentenza Kuwait Petroleum, i??itata fin-nota ta’ qieg? il-pa?na 5, punt 23; u l?Konklu?jonijiet tal-Avukat ?enerali Fennelly f’dak il-ka?, punt 26.

22 – L-Artikolu 2 tal-Ewwel Direttiva tal-Kunsill 67/227/KEE, tal-11 ta’ April 1967, fuq l?armonizzazzjoni tal-le?i?lazzjoni tal-Istati Membri dwar it-taxxi fuq il-bejg? (?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 3) jistabbilixxi l-idea ?entrali tal-VAT li ti?i imposta taxxa fuq il-konsum finali ta’ prodotti.

23 – Ara s-sentenza tal-15 ta’ ?unju 1989, Stichting Uitvoering Financiële Acties vs

Staatssecretaris van Financiën, (C-348/87, ?abra p. 1737, punt 13) u s-sentenza tal-14 ta' ?unju 2007, Horizon College, (C-434/05, ?abra p. I-4793, punt 16).

24 – Sentenza tat-18 ta' Novembru 2004, Temco Europe (C-284/03, ?abra p. I-11237, punt 17); u l?konklu?jonijiet tal-Avukat ?enerali Ruiz?Jarabo Colomer ippre?entati fl-istess kaw?a, punt 37.

25 – Is-sittax-il premessa tal-preambolu g?as-Sitt Direttiva.

26 – Ara, fl-a??ar nett, is-sentenza tas-6 ta' Marzu 2008, Nordania Finans A/S u BG Factoring (C?98/07, ?abra p. I-1281, punt 17) u l-?urisprudenza ??itata.

27 – ?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 2, Vol 1, p. 419.

28 – L-Artikolu 91 tar-Regolament dwar Dazji Doganali, *ibidem*.

29 – Definizzjoni o?ra simili ta' kampjuni tinsab fl-Artikolu III tal-Konvenzjoni Internazzjonali sabiex ti?i ffa?ilitata l-importazzjoni ta' kampjuni kummer?jali u materjal pubbli?itarju. (<http://images.io.gov.mo/bo/i/99/50/dlar?40539?56?eng.pdf>).

30 – Ara l-Artikolu 1(1) tar-Regolament dwar Dazji Doganali, i??itat fin-nota ta' qieg? il-pa?na 27.

31 – Ir-Renju Unit jidher li jag?ti e?enzjoni, f'?erti ka?ijiet partikolari, lil din il-kategorija ta' destinatarji. Hekk kif irri?ulta mill-pro?edura orali, Her Majesty's Revenue and Customs guidelines, jidhru li jeskludu (i) kampjuni mog?tija g?all-finijiet tal-kontroll tal-kwalità u (ii) kampjuni mog?tija lil minn ibig? bl-imnut g?all-finijiet tad-distribuzzjoni lill-klijenti (ara <http://www.hmrc.gov.uk/vat/managing/special-situations/samples.htm#2>).

32 – G?all-applikazzjoni tat-tieni sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT huwa irrilevanti jekk l-g?oti ta' kampjun huwiex kontroprodu?enti mil-lat promozzjonali, li jista' jkun il-ka? jekk dan iwassal g?al apprezzament negattiv tal-prodott mid-destinatarju tal-kampjun.

33 – Pere?empju, kampjun g?al skopijiet ta' ttestjar ta' prodott li sa issa mhuwiex fil-produzzjoni jista' ji?i mmanifatturat minn kumpannija li ma tkunx il-persuna taxxabbli li g?andha l-?sieb li tqieg?ed fis-suq dak il-prodott u g?alhekk tiddistribwixxi kampjuni tag?ha g?al skopijiet ta' valutazzjoni tal-kwalità.

34– Dan ?ie propost minn EMI b?ala element essenzjali tal-kun?ett ta' kampjun.

35 – Fl-e?empju tan-negozjant li jag?ti rigali bla ?las lil kull mitt klijent, naturalment, hawnhekk qed nitkellmu dwar rigali iktar milli kampjuni, li huma u?ati biex jippromwovu negozju. Fil-ka? ta' rigali hemm g?an usa' milli sempli?ement ji?i promoss bejg? fil-futur ta' prodotti spe?ifikati li jing?ataw b?ala rigali. Fil-ka?ijiet ta' rigali, l-g?an huwa li jissa??ah l-avvjament b'mod ?enerali sabiex ji?i promoss il-bejg? fil-futur tal-prodotti kollha asso?jati mal-kumpannija.

36 – Pere?empju, pakkett tat-trab tal-?asil mog?ti b?ala kampjun irid ikun kbir bi??ejjed g?al ?asla wa?da bil-magna tal-?asil. Bi??a croissant tista' ma tkunx bi??ejjed b?ala kampjun ta' prodott ta' furnar imma jista' jkun ne?essarju li jittiekel croissant s?i? sabiex wie?ed ikun jista' ja??erta ru?u dwar il-kwalitajiet kollha tieg?u.

37 – Sabiex ji?u evitati l-malinti?i, id-distinzjoni bejn konsum u attivitajiet professjonali ma timplikax li o??etti jistg?u jinxtraw g?al skopijiet professjonali ming?ajr ma tit?allas il-VAT tal-input. Madankollu, safejn dan ise?? ta?t il-kopertura tal-attività ta' persuna taxxabbli, din il?VAT tal-input tista' titnaqqas.

38 – Hekk kif ikkonkludiet il-qorti fil-kuntest ta' tassazzjoni diretta, jien tal-opinjoni li anki fl-applikazzjoni tal-VAT, Stat Membru ma jistax ja'ixxi abba' i ta' pre' unzjoni 'enerali ta' eva' joni tat-taxxa. Ara s-sentenza tal-11 ta' Ottubru 2007, ELISA, (C-451/05, 'abra p. I-8251, punt 91 u l-kaw' i ' itati fiha). Jien tal-opinjoni li dan huwa minnu wkoll fil-kuntest tal-VAT.

39 – Ara l-punt 10 iktar 'il fuq.

40 – Kangas (i' itata fin-nota ta' qieg' il-pa' na 4, p. VII u p. 31 sa 59) li jg' idu l-istess b' all' istudju' legali 'ermani' mag' ruf Friedrich Carl von Savigny, li 'vela li minkejja s' sempli' ita' apparenti tieg' u, ir-rigal huwa istitut legali kumpless.

41 – Sentenza tat-2 ta' ' unju 1994, Empire Stores (C-33/93, 'abra p. I-2329).

42 – Konkluzjonijiet tal-Avukat 'enerali fil-kaw' a Empire Stores, *ibid.*, punt 19.

43 – Skont l-Artikolu 17(6) tas-Sitt Direttiva, l-ebda tnaqqis m'huwa permess g' at-taxxa tal-input filwaqt li ta' t l-ewwel sentenza tal-Artikolu 5(6) tas-Sitt Direttiva tal-VAT, it-tnaqqis li jsir g' at-taxxa tal-input ji' i kkompensat bil- ' las tal-VAT tal-output abba' i ta' provvista li ssir lill' persuna stess.

44 – Kaw' a Kuwait Petroleum, i' itata fin-nota ta' qieg' il-pa' na 5, punt 23 u l-konkluzjonijiet tal-Avukat 'enerali Fennelly f' din il-kaw' a, punt 26.

45 – Mistoqsija Parlamentari Nru 617/89 li saret minn F. Herman lill-Kummissjoni, 'U 1990 C 39, p. 24. Anki jekk din id-domanda tmur lura sal-1990, jien tal-opinjoni li jkun utli li jkolli ftit tal' informazzjoni dwar is-sitwazzjoni fi Stati Membri o' ra.

46 – Ara M. Kallio *et*, Arvonlisäverotus 2009, Edita Helsinki 2009, p. 512.

47 – Sentenza tat-3 ta' Ottubru 2006 tal-Qorti Amministrattiva Suprema Finlandi' a, KHO 2006:70.

48 – Mistoqsija li saret lill-Kummissjoni, i' itata fin-nota ta' qieg' il-pa' na 44.

49 – Sentenza tas-17 ta' Lulju 2008, Il-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej vs Ir-Repubblika Taljana, (C-132/06, 'abra p. I-5457, punt 46); sentenza tal-10 ta' Lulju 2008, Sosnowska, (C' 25/07, 'abra p. I-5129, punt 22 u l-gurisprudenza ' itata); ara wkoll l-Artikolu 22(8) tas-Sitt Direttiva u l-Artikolu 27(1) tas-Sitt Direttiva tal-VAT.

50 – Sentenza tat-12 ta' Jannar 2006, Optigen *et*, (C-354/03, C-355/03 u C-484/03, 'abra p. I-483, punt 47).

51 – Artikolu 22 tas-Sitt Direttiva.

52 – Min-na' a l-o' ra, wie' ed jistenna li persuna taxxabbli ' omm kont tad-destinatarji ta' rigali g' al intratteniment fin-negozju, u rigali o' ra ta' valur akbar, sabiex ji' i evitat li jing' ata l-istess rigal darbtejn lil destinatarju partikolari.

53 – Ara l-punt 24 u n-nota ta' qieg' il-pa' na 15 iktar 'il fuq.